

2015

JAARVERSLAG

INTERNATIONALE MAASCOMMISSIE

Uitgave/Realisatie

Internationale Maascommissie

Palais des Congrès

Esplanade de l'Europe 2

4020 Luik

www.meuse-maas.be

“De Gemeenschap dient een geïntegreerd waterbeleid te ontwikkelen.”

Overweging 9 van de Europese Kaderrichtlijn Water

INHOUDSOPGAVE

<u>INHOUDSOPGAVE.....</u>	<u>2</u>
<u>VOORWOORD VAN DE VOORZITTER .....</u>	<u>3</u>
<u>WERKWIJZE EN DOELSTELLING VAN DE COMMISSIE .....</u>	<u>5</u>
<u>ORGANOGRAM VAN DE COMMISSIE .....</u>	<u>6</u>
<u>SAMENSTELLING VAN DE IMC IN 2015.....</u>	<u>7</u>
<u>WERKZAAMHEDEN VAN DE IMC IN 2015 .....</u>	<u>9</u>
WG KADERRICHTLIJN WATER (A)	9
WG HYDROLOGIE / HOOGWATER (H).....	11
WG MONITORING (M)	12
WG CALAMITEUZE VERONTREINIGINGEN (P)	13
PG ECOLOGIE (E)	14
PG CHEMIE (C).....	15
WG REGIE (R)	16
<u>PUBLICATIES.....</u>	<u>17</u>

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER

Sinds het begin van de zomer ben ik voorzitter van de Internationale Maascommissie (IMC). Via gesprekken met de delegatieleiders heb ik me een duidelijk beeld kunnen vormen van de prioriteiten waar de Commissie tijdens mijn voorzitterschap mee te maken zal krijgen.

Daarbij is mij opgevallen:

- dat grensoverschrijdende samenwerking niet alleen een noodzaak is maar ook een realiteit;
- dat de afgelopen jaren dankzij tal van gezamenlijke, gecoördineerde maatregelen de niet alleen waterkwaliteit is verbeterd maar ook het water en de bijbehorende ecosystemen beter worden beschermd, en dat dit breed bekend moet worden gemaakt onder het grote publiek;
- dat een doeltreffende werkwijze binnen de Commissie die concrete resultaten oplevert, door alle delegaties wordt ondersteund.

Het jaar 2015 is een 'grand cru' geweest:

De overkoepelende delen van de KRW- en ROR-beheersplannen van de landen/staten en gewesten in het internationale stroomgebiedsdistrict (ISGD) van de Maas zijn goedgekeurd en aan de delegaties gestuurd. Hieruit blijkt hoezeer de landen en gewesten hebben samengewerkt om de doelstellingen van de twee richtlijnen te verwezenlijken.

Er is een rapport over de kwaliteit van het Maaswater in de periode 2011-2013 opgesteld en goedgekeurd. Dit bevestigt dat de verbetering van de waterkwaliteit in het stroomgebied van de Maas doorzet.

Uit een beoordeling van de nutriëntenstromen en de verwachte ontwikkeling na uitvoering van maatregelenprogramma's blijkt dat de norm voor totaal stikstof die in Nederland als referentie voor zeewater wordt gebruikt, zou moeten worden gehaald, hetgeen wil zeggen dat de problematiek in het mariene milieu nu beheersbaar is.

Tot slot is uitgebreid gesproken over de aanpassing aan de klimaatverandering en over de laagwaterproblematiek – allebei belangrijke thema's voor de toekomst.

Vanuit het oogpunt van een efficiënte inzet van middelen is het verkennen van de mogelijkheden voor samenwerking met de Internationale Scheldecommissie een belangrijke en verrijkende ervaring geweest. In dit verband is in 2015 een nieuwe stap gezet met een gezamenlijke plenaire vergadering van de Maas- en de Scheldecommissie. Dit experiment zal worden geëvalueerd. Experimenteren, uitproberen en evalueren: dat zijn de pijlers onder dit traject.

Een blik op de agenda voor de komende jaren laat zien dat de aanpassing aan de klimaatverandering de nieuwe uitdaging vormt. Dit thema speelt in alle stroomgebieden, zodat er alle reden is om synergieën te ontwikkelen. Hierbij kan ik niet onvermeld laten dat de IMC op initiatief van Frankrijk het Paris Pact inzake water en de aanpassing aan de klimaatverandering heeft ondertekend.

Roald Lapperre, voorzitter van de IMC

WERKWIJZE EN DOELSTELLING VAN DE COMMISSIE

De samenstelling en werkwijze van de Commissie worden beheerst door de bepalingen van artikel 5 van het Internationale Maasverdrag. De tekst van het Internationale Maasverdrag is te vinden op de website van de Commissie (www.meuse-maas.be).

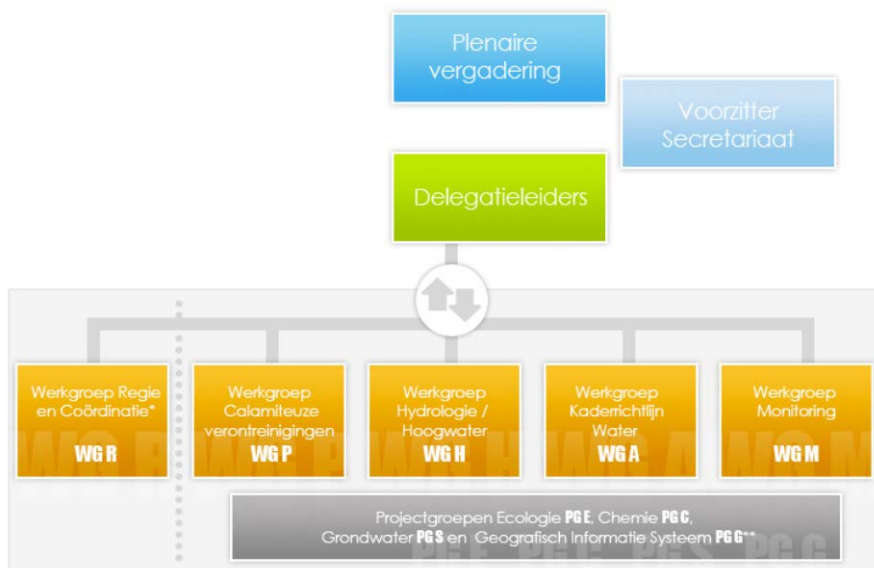
De Partijen bij bovengenoemd Verdrag werken samen en coördineren hun werkzaamheden om de milieudoelstellingen van de KRW (Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid) te verwezenlijken en om de overstromingsrisico's te beoordelen en te beheren overeenkomstig de ROR (Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's).

Zij werken in het bijzonder samen teneinde:

- de uitvoering van de in de Kaderrichtlijn Water omschreven verplichtingen met het oog op de verwezenlijking van de daarin gestelde milieudoelstellingen en in het bijzonder de door ieder van de Verdragspartijen opgestelde maatregelenprogramma's voor het internationale stroomgebiedsdistrict (ISGD) van de Maas af te stemmen;
- een overkoepelend beheersplan voor het internationale stroomgebiedsdistrict van de Maas op te stellen en te actualiseren overeenkomstig de Kaderrichtlijn Water;
- overleg te voeren over maatregelen ter voorkoming van en ter bescherming tegen overstromingen en deze vervolgens te coördineren en daarbij rekening te houden met ecologische aspecten, ruimtelijke ordening, natuurbeheer en andere beleidsterreinen, zoals landbouw, bosbouw en verstedelijking, en bij te dragen aan het afzwakken van de gevolgen van overstromingen en perioden van droogte, met inbegrip van preventieve maatregelen;
- maatregelen ter voorkoming en ter bestrijding van calamiteuze waterverontreiniging te coördineren en te zorgen voor de noodzakelijke informatieverstrekking.

ORGANOGRAM VAN DE COMMISSIE

SAMENSTELLING VAN DE IMC IN 2015

De delegaties werden geleid door de delegatieleiders. Dat waren:

Voor Duitsland: Mevrouw **Heide JEKEL**, Hoofd Afdeling WR 1 4 – Samenwerking in de internationale stroomgebiedsdistricten, overeenkomsten inzake waterbeheer, internationaal recht met betrekking tot de bescherming van wateren, van het Duitse Ministerie van Milieu, Natuurbescherming, Woningbouw en Nucleaire Veiligheid

Voor België: De heer **Michaël KYRAMARIOS**, Diensthoofd Marien Milieu van het Directoraat-generaal Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: De heer **Benoît WILLOCX**, Directeur Leefmilieu Brussel, Afdeling Vergunningen en Partnerschappen

Voor het Vlaams Gewest: De heer **Philippe D'HONDT**, Administrateur-generaal van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

Voor het Waals Gewest: De heer **Benoît TRICOT**, Inspecteur, Openbare Dienst Wallonië, Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Leefmilieu, opgevolgd door de heer **René POISMANS**, Inspecteur-generaal a.i., Operationeel Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Leefmilieu, Departement Europees Beleid en Internationale Overeenkomsten

Voor Frankrijk: De heer **Pierre CUMIN**, Adjunct-directeur, Regionale Directie Milieu, Ruimtelijke Ordening en Woningbouw (Direction Régionale de l'Environnement, de l'Aménagement et du Logement (DREAL)) van Lotharingen

Voor het Groothertogdom Luxemburg: Mevrouw **Fabienne Rosen**, Directie-adviseur, Ministerie van Duurzame Ontwikkeling en Infrastructuur, Directie Bestuur Waterbeheer (Ministère du développement durable et des Infrastructures, Direction de l'Administration de la Gestion de l'eau), opgevolgd door de heer **Henri HANSEN**, Directie-adviseur, Ministerie van Duurzame Ontwikkeling en Infrastructuur, Directie Bestuur Waterbeheer (Ministère du développement durable et des Infrastructures, Direction de l'Administration de la Gestion de l'eau)

Voor Nederland: Mevrouw **Elaine ALWAYN**, Directeur Water en Bodem, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Directoraat-generaal Water

De Commissie werd ondersteund door:**De Voorzitter**

De heer **Jürgen TACK** (Vlaanderen) tot juni 2015

De heer **Roald LAPPERRE** (Nederland).

Het vaste Secretariaat

De heer **Willem SCHREURS**: Secretaris-generaal

De heer **Paul RACOT**: Uitvoerend secretaris

Mevrouw **Laurence TAHAY**: Office manager

De werkzaamheden van de werkgroepen (WG) en projectgroepen (PG) werden geleid door de Voorzitters en de Trekkers

Voor de WG Regie en Coördinatie (WG R):	De heer Marc DE ROOY (NL)
Voor de WG Kaderrichtlijn Water (WG A):	De heer Thomas BORCHERS (DE)
Voor de WG Monitoring (WG M):	De heer François DARCHAMBEAU (WL)
Voor de WG Calamiteuze Verontreinigingen (WG P):	De heer Gerard de VRIES (NL)
Voor de WG Hydrologie/Hoogwater (WG H):	De heer Philippe HESTROFFER (FR)
Voor de PG Chemie (WG C):	De heer Gerard de VRIES (NL)
Voor de PG Ecologie/Deskundigengroep vis (PG E):	De heer Johan COECK (VL)
Voor de PG Geografisch Informatie Systeem (PG G):	Mevrouw Stéphanie ZAROS (WL)

De volgende waarnemers hebben deelgenomen aan de werkzaamheden van de Commissie en haar werk- en projectgroepen:

RIWA-Maas (Rivier WAterberdrijven)

Union Wallonne des Entreprises

Inter-Environnement Wallonie

ALUSEAU (Association luxembourgeoise des Services de l'Eau)

Benelux Unie

WERKZAAMHEDEN VAN DE IMC IN 2015

WG KADERRICHTLIJN WATER (A)

RESULTATEN 2015

In het kader van de tweede cyclus van de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW artikel 13) heeft de werkgroep het overkoepelende deel van het geactualiseerde Beheersplan voor het ISGD van de Maas afgerond.

Daarbij heeft de werkgroep dankbaar gebruik gemaakt van de inbreng van de werkgroepen Monitoring (M) en Hydrologie/Hoogwater (H), waarvan de werkzaamheden hieronder nader aan de orde zullen komen, en van de resultaten van de werkzaamheden van de projectgroepen Ecologie en Chemie.

Op deze plaats moet ook het werk worden vermeld van de *Cellule de Coordination* op het gebied van geomatica en informatica van de Waalse Overheidsdienst, die alle in de bijlagen van het Beheersplan van het ISGD van de Maas opgenomen kaarten heeft geproduceerd.

In het kader van de internationale afstemming met betrekking tot de nutriëntenproblematiek heeft de projectgroep Chemie overigens laten weten dat de lopende of geplande maatregelenprogramma's zullen leiden tot een vermindering van de totale stikstofbelasting, waardoor in 2027 aan de in Nederland gehanteerde werknorm kan worden voldaan.

Verder heeft de projectgroep onderzocht wat de belangrijkste problematische stoffen zijn in verband met het gebruik van Maaswater voor de productie van drinkwater. Dit heeft geresulteerd in een lijst met 14 stoffen. Deze lijst zal elke drie jaar worden geëvalueerd en bijgewerkt op basis van de beschikbare gegevens.

Lijst van 14 belangrijke stoffen in verband met het gebruik van Maaswater voor de productie van drinkwater

1. Metformine
2. Aminomethylfosfonzuur – AMPA
3. Ethyleendiaminetetra-azijnzuur – EDTA
4. Iomeprol
5. Methenamine (urotropine)
6. Tris(1-chloor-2-propyl)fosfaat
7. Amidotrizoïnezuur
8. Glyfosaat
9. Metoprolol
10. Di-isopropylether – DIPE
11. Iopamidol
12. Sotalol
13. DMS
14. Fluoride

Ten aanzien van de hydromorfologische verandering van waterlopen heeft de projectgroep Ecologie zich beziggehouden met hydromorfologische verbeteringen, herstel en bescherming van waterrijke gebieden en herstel van de verbindingen met oude meanders. Deze werkzaamheden maken integraal deel uit van het toezicht op de uitvoering van het Masterplan Trekvisserij in de Maas.

Verder dient te worden gewezen op de nauwe samenwerking tussen de voorzitters van WG H en WG A in het afgelopen jaar, die heeft geresulteerd in een gezamenlijke aanpak en een taakverdeling met betrekking tot het thema laagwater.

VOORUITZICHTEN 2016

Om te kunnen profiteren van de ervaring die is opgedaan met de actualisering van het Beheersplan voor het ISGD Maas, zal WG A nagaan welke werkwijze is gevolgd bij het opstellen van het overkoepelende deel van het geactualiseerde Beheersplan (2^e cyclus van de uitvoering van de KRW), zodat deze bij de uitwerking van het geactualiseerde Beheersplan van december 2021 (3e cyclus) kan worden verbeterd.

WG HYDROLOGIE / HOOGWATER (H)

RESULTATEN 2015

De werkgroep heeft de tekst van het overkoepelende deel van het Overstromingsrisicobeheersplan afgerond (artikel 13 van de Richtlijn over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's (ROR)). Hierin wordt een aantal maatregelen genoemd die internationale coördinatie vereisen. Een van de speerpunten is de uitwerking van een multilaterale overeenkomst inzake gegevensuitwisseling over afvoeren en hoogwaterverwachtingen gedurende het hele jaar. De werkgroep is hier met succes mee aan de slag gegaan.

Daarnaast heeft Werkgroep H de nota over de mogelijke effecten van de getroffen maatregelen in het kader van de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) op de milieudoelstellingen van de KRW geëvalueerd. Dit heeft een publicatie van de Commissie opgeleverd.

Tot slot heeft de werkgroep conclusies opgesteld over de eerste ervaringen met de berichtgeving over lage waterstanden. Aan de Commissie is voorgesteld om daar een structureel vervolg aan te geven. De Commissie heeft hiermee ingestemd.

VOORUITZICHTEN 2016

WG H zal het multilaterale protocol inzake het uitwisselen van gegevens en het voorspellen van hoogwater afronden, dat in de plaats zal treden van de bestaande bilaterale protocollen.

In het kader van het plan van aanpak met betrekking tot lage waterstanden zal de werkgroep zich bezighouden met het genereren van reeksen natuurlijke afvoeren op drie meetpunten in de Maas. Op basis van deze natuurlijke afvoeren zullen criteria worden vastgesteld op grond waarvan lage waterstanden als 'ernstig' worden aangemerkt.

WG MONITORING (M)

RESULTATEN 2015

In 2015 heeft werkgroep M de laatste hand gelegd aan het rapport over de kwaliteit van het oppervlaktewater in de periode 2011-2013. Uit de resultaten van het homogeen meetnet blijkt dat de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater in het stroomgebied van de Maas doorzet.

Ten behoeve van het overkoepelende deel van het geactualiseerde Beheersplan van het ISGD van de Maas heeft de werkgroep het hoofdstuk over de kwaliteit van het oppervlaktewater geschreven.

Tot slot heeft de werkgroep in verband met de ontwikkeling van de gevolgen van de klimaatverandering ingestemd met een continue, structurele monitoring van de temperatuur van het Maaswater op een beperkt aantal meetpunten. Naar verwachting zal er een eerste rapport worden gepubliceerd over het meten van de watertemperatuur in de afgelopen twintig jaar.

VOORUITZICHTEN 2016

De werkgroep zal zich met name buigen over de opzet en de vorm van een publicatie over de resultaten van het homogeen meetnet over de periode 1998-2013.

WG CALAMITEUZE VERONTREINIGINGEN (P)

RESULTATEN 2015

Werkgroep P is bijeengekomen tijdens een gezamenlijke workshop met de Internationale Scheldec commissie (ISC), waaraan de leden van de werkgroep en vertegenwoordigers van de Hoofdwaarschuwingsposten (HWP) van alle Partijen hebben deelgenomen.

Tijdens deze workshop hebben de delegaties samen met de operationele diensten de werking van het waarschuwings- en alarmsysteem Maas (WASM) en de bijbehorende digitale applicatie beoordeeld op basis van meldingen en voorvallen, alarmoefeningen en maandelijks communicatietesten.

Hun conclusie was dat het systeem en de applicatie hun rol, te weten het snel waarschuwen van naburige staten/gewesten voor een verslechtering van de waterkwaliteit wegens (de kans op) calamiteuze verontreinigingen of illegale lozingen of handelingen, goed hebben vervuld.

Bovendien is gebleken dat de HWP van de Partijen met elkaar in verbinding staan zoals beoogd en in staat zijn om snel en doeltreffend met elkaar in contact te treden, informatie uit te wisselen bij een plotselinge verslechtering van de waterkwaliteit en de gewenste inlichtingen te verstrekken.

VOORUITZICHTEN 2016

Werkgroep P zal nagaan welke rol monitoringstations zouden kunnen spelen bij de signalering van calamiteuze verontreinigingen. Omdat de Partijen verschillende drempelwaarden hanteren, is dit een ingewikkelde opgave.

PG ECOLOGIE (E)

RESULTATEN 2015

In het kader van de follow-up van het Masterplan Trekvissen hebben de deskundigen van projectgroep E de in de loop van 2013 geregistreerde ontwikkelingen gepresenteerd. Vastgesteld werd dat alle ontwikkelingen gaan in de richting van het realiseren van de doelstellingen.

Herstel van de continuïteit van de paai- en opgroeigebieden en verbetering van de waterkwaliteit blijven uitdagingen die een lange adem vergen en waarvoor nog verbeteringen nodig zijn. Dit vereist een forse inzet van personele en financiële middelen. Daarom wordt maar langzaam invulling gegeven aan de geplande grote projecten (zoals het Kier-project).

Sinds enige jaren kan worden vastgesteld dat grote trekvissen zoals de zalm en de zeeforel er weer in slagen stroomopwaarts te trekken. Daarom is bijvoorbeeld de vistrap bij de stuw van Lixhe-Visé voorzien van een visval waardoor soorten stroomopwaarts kunnen worden gevolgd. In 2015 zijn daar 92 alen*, 53 zalmen* en 36 zeeforellen* geteld, een verdere toename vergeleken met 2014. Dit resultaat is al reden genoeg om door te gaan met dit werk.

In 2015 heeft de PG onderzocht hoe de trek en migratie van de vissen in de verschillende staten en gewesten wordt gevolgd.

VOORUITZICHTEN 2016

Naast de follow-up van het Masterplan Trekvissen heeft de werkgroep met name tot taak om de voorwaarden en mogelijkheden voor het opzetten van een internationaal gecoördineerd monitoringprogramma te onderzoeken. In dat verband zal overleg worden gevoerd met de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR).

* Ovidio et al., 2016. *Convention relative à la réhabilitation du saumon atlantique dans le bassin de la Meuse - Rapport 2015-2016*. Universités de Liège et de Namur. Service Public de Wallonie - DGO3 – DNF

PG CHEMIE (C)

RESULTATEN 2015

De projectgroep heeft alle taken afgerond waarmee zij door de delegatieleiders was belast. Er is onder meer een nota opgesteld over het door de delegaties herkennen en controleren van stoffen die invloed kunnen hebben op bepaalde vormen van watergebruik (hierbij wordt vooral gedacht aan de productie van drinkwater uit het rivierwater van de Maas).

Daarnaast heeft de projectgroep haar onderzoek naar de impact van de toevoer van nutriënten op het totale stikstofgehalte in kust- en overgangswateren afgesloten. De resultaten zijn doorgegeven aan WG A en verwerkt in het geactualiseerde overkoepelende deel van het Beheersplan.

VOORUITZICHTEN 2016

Aangezien de projectgroep Chemie al haar taken heeft afgerond en alle resultaten daarvan heeft overgedragen, zal zij in 2016 niet vergaderen.

WG REGIE (R)

RESULTATEN 2015

Overeenkomstig haar mandaat heeft werkgroep R de documenten bestudeerd die ter goedkeuring aan de delegatieleiders en de Plenaire Vergadering moesten worden voorgelegd.

Zij heeft ook voorgesteld om een gezamenlijke workshop met de ISC over de risico's en gevolgen van de klimaatverandering te houden.

VOORUITZICHTEN 2016

De werkgroep zal haar ondersteunende taak ten behoeve van de delegatieleiders en de Commissie voortzetten.

In de tweede helft van 2016 zal zij de workshop over de risico's en gevolgen van de klimaatverandering organiseren.

PUBLICATIES

In 2015 zijn de volgende stukken gepubliceerd: het ***Overkoepelend deel van het Beheersplan voor het ISGD van de Maas, 2de cyclus van de Kaderrichtlijn Water***, het ***Overkoepelend deel van het Overstromingsrisicobeheersplan voor het ISGD van de Maas***, het ***Rapport over de coördinatie tussen de Richtlijn Overstromingsrisico's en de Kaderrichtlijn Water in het ISGD van de Maas***, de ***Resultaten van het homogeen meetnet 2011-2013***, alsmede het Jaarverslag 2014.

Alle documenten die sinds 1997 door de IMC zijn gepubliceerd, kunnen worden gedownload vanaf de website van de Commissie, www.meuse-maas.be.

